

OTSUS

03.05.2024 nr 7-3/2024-023

OÜ-le Ihaste Gaas maagaasi jaotamise võrguteenuse hinna kooskõlastamise kohta

1. Seadusandlikud alused, haldusmenetluse alustamine, käik ja asjaolud

1.1. Seadusandlikud alused ja rakendatav metoodika

Maagaasiseaduse (edaspidi MGS) § 23 lg 4 sätestab, et võrguettevõtja peab võrguteenuste hinnad ja nende kehtestamise alused esitama Konkurentsiametile kooskõlastamiseks ja Konkurentsiameti nõudel põhjendama hindade moodustumist.

MGS § 37 lg 3 p 4 kohaselt on Konkurentsiameti ülesandeks kooskõlastada MGS § 23 lg 4 nimetatud võrguteenuste hinnad. MGS § 23 lg 2 kohaselt peavad võrguteenuste hinnad olema põhjendatud, lähtudes võrgu toimimiseks ja arendamiseks, töö- ja varustuskindluseks, võrgu kaudu jaotatava gaasi mõõtmise ja mõõtmisandmete edastamiseks ja arvestamiseks vajalikest kulutustest ning põhjendatud tulukusest nii, et oleks tagatud tarbija häireteta varustamine gaasiga.

MGS § 23 lg 3 kohaselt tuleb võrguteenuste hinnad kujundada selliselt, et oleks tagatud:

- 1) vajalike tegevuskulude katmine;
- 2) investeringud varustuskindluse tagamise ning tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus ettevõtja investeeritud kapitalilt.
- 6) võrguteenuse hind peab katma võrguteenuse osutamisel kasutatud gaasi ostmise põhjendatud kulud.

MGS § 1 lg 2 kohaselt peavad maagaasi ülekande, jaotamise ja müügiga seonduvad tegevused olema koordineeritud ning vastama objektiivsuse, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetele, et tagada kindel, usaldusväärne, efektiivne, põhjendatud hinnaga ning keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele vastav gaasivarustus.

MGS § 23 lg 4¹ alusel töötas Konkurentsiamet välja võrguteenuste hindade arvutamise ühtse metoodika, milles on lähtutud MGS §-des 23 ja 23² sätestatud nõuetest. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 alusel on Konkurentsiametil õigus määrata kaalutlusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. Eeltoodust lähtudes on Konkurentsiamet välja töötanud ja avalikustanud oma veebilehel (<http://www.konkurentsiamet.ee>):

- 1) juhendi nimetusega „Hinnataotluse tabelite täitmise juhend maagaasi võrguettevõtjale“, mis kirjeldab Konkurentsiameti poolt võrguettevõtjatelt nõutavate andmete ja selgituste

vajadust ning nende esitusviisi, et Konkurentsiametil oleks võimalik kooskõlastada võrguteenuse hindu MGS-is sätestatud juhtudel ja korras;

- 2) võrguteenuste hindade taotlemise vormi (edaspidi Küsimustik) *MS Exceli* tabelite kujul: „Tabelid maagaasi võrguteenuse hinna kooskõlastamiseks või järelevalvemenetluse läbiviimiseks“. Küsimustik on välja töötatud lähtuvalt konkurentsiseadusest (edaspidi KonkS) ja MGS § 23 lg 4 ning peab täidetult sisaldama andmeid, mille alusel on Konkurentsiametil võimalik läbi viia menetlust, et kontrollida (MGS § 23 lg 3) taotletavate võrguteenuste hindade kulupõhisust;
- 3) „Gaasi võrguteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika jaotusvõrguettevõtjatele“ (edaspidi Metoodika), mis on Küsimustiku täitmisel abistavaks vahendiks.

Seega juhendub Konkurentsiamet võrguteenuste hindade kooskõlastamisel MGS § 23 lg 2 kuni 4², § 23² ning Konkurentsiameti välja töötatud Metoodikast.

Metoodikat rakendatakse sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi Konkurentsiameti regulatsiooni alla kuuluvate ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel järgides võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet. Õiguslikus mõttes on tegemist Konkurentsiameti kaalutusõiguse ennetava piiritlemisega (regulatsioonimetoodika täpsustamine enne hinnaregulatsiooni rakendumist) ja hinnaregulatsiooni subjektide teavitamisega, mis loob võimaluse tagasisideks ja aitab vältida kõikvõimalikke arusaamatusi juba enne konkreetse hinnaregulatsiooni menetluse algust. Metoodika ei ole õigusakt, vaid Konkurentsiameti kui sõltumatu regulaatori kaalutusõiguse kasutamist tutvustav dokument, millel on halduseväliselt informatiivne, mitte normatiivne tähendus. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena.

MGS § 23 lg 5 kohaselt teeb Konkurentsiamet MGS § 23 lg 4 nimetatud võrguteenuste hindade kooskõlastamise otsuse 30 päeva jooksul alates nõuetekohase taotluse esitamisest. Töömahuka kooskõlastamistaotluse menetlemisel võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 60 päevani, teatades tähtaja pikendamisest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist. MGS § 23 lg 5 nimetatud taotluse menetlemise tähtaeg peatub, kui Konkurentsiametile ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik taotluse kooskõlastamiseks.

1.2. Menetlusosaline

OÜ Ihaste Gaas, registrikood 10984144, postiaadress: Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Mustamäe tee 55, 10621; e-post: gaas@ihastegaas.ee.

Äriregistri andmetel on OÜ Ihaste Gaas osakapital 63 000 €, mille osanik on Osaühing Tarbegaas (registrikood 10988254). Ettevõttega seotud tegelikud kasusaajad on eraisikud. Osaühingut võib kõikide tehingute tegemisel esindada juhatuse liige.

Ettevõtja põhitegevusala on gaasimüük magistraalvõrkude kaudu ning lisategevusala maagaasi ülekanne ja jaotus maagaasivõrgu kaudu. Majandusaasta algus 01.01 ja lõpp 31.12.

Taotluse menetlemise ajal kehtib OÜ Ihaste Gaas võrgupiirkonnas Konkurentsiameti 02.10.2023 otsusega nr 7-3/2023-148 (edaspidi Otsus 2023) kooskõlastatud maagaasi jaotamise võrguteenuse hind 0,19280 €/m³.

1.3. Menetluse käik ja asjaolud

29.04.2024 esitas OÜ Ihaste Gaas Konkurentsiametile taotluse maagaasi jaotamise võrguteenuse hinna (edaspidi võrguteenuse hind) 0,19494 €/m³ kooskõlastamiseks, mille amet hindas nõuetekohaseks, sest see esitati eelkontrolli läbinud taotluse ja ametile esitatud

dokumentide (sh maagaasi tarneleping) ja selgituste põhjal.

30.04.2024 esitas OÜ Ihaste Gaas korrigeeritud taotluse võrguteenuse hinna **0,19537 €/m³** kooskõlastamiseks (edaspidi Hinnataotlus)¹ seoses parandustega põhivara kulumis ja põhjendatud tulukuse arvutamisel.

OÜ Ihaste Gaas Hinnataotluses toodud gaasi võrguteenuse hinna kujunemise komponendid on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt

Tabel 1).

Tabel 1 Maagaasi võrguteenuse hinna kujunemise komponendid² vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	Otsus 2023	Taotlus	Muutus
A	B	C	1	2	3
1	Võrguteenuse ostukogus	tuh m ³	1590,76	1152,00	-27,6%
2	Võrguteenuse ostuhind	€/m ³	0,13098	0,12946	-1,2%
3	Võrguteenuse müügikogus	tuh m ³	1535,80	1110,00	-27,7%
4	Ostu- ja müügikoguse vahe	tuh m ³	54,96	42,00	-23,6%
5		%	3,45	3,65	5,5%
6	Maagaasi ostuhind	€/tuh m ³	624,56	387,74	-37,9%
7	Muutuvkulud	tuh €	242,684	165,423	-31,8%
8	Tegevuskulud	tuh €	46,334	43,201	-6,8%
8.1	sh kontrollitavad	tuh €	46,074	42,481	-7,8%
8.2	sh mittekontrollitavad (riigilõivud, ehitusload, notaritasud)	tuh €	0,260	0,720	176,9%
9	Põhivara kulum	tuh €	3,851	5,096	32,3%
10	Põhjendatud tulukus	tuh €	2,624	2,706	3,1%
11	Lubatud müügitulu	tuh €	295,493	216,426	-26,8%
12	Järelevalvetasu 0,20% lubatud müügitulust	tuh €	0,591	0,433	-26,8%
13	Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga	tuh €	296,084	216,859	-26,8%
14	Võrguteenuse hind	€/m³	0,19280	0,19537	1,3%

1.4. OÜ Ihaste Gaas üldandmed

OÜ Ihaste Gaas gaasi võrguteenuse osutamisega seotud üldandmetest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 2).

Tabel 2 Ülevaade üldandmetest vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja nimetus	Ühik	2021	2022	2023	Reg.-periood
A	B	C	1	2	3	4
1	Võrguteenuse ostukogus	tuh m ³	1678	1308	1151	1152

¹ Hinnataotlus registreeriti Konkurentsiameti andmebaasis 30.04.2024.

² Konkurentsiametile on teada andmed suurema täpsusega, kui käesolevas otsuses esitatud (kajastatud MS Exceli tabelites). Arvutuste tegemisel, millest Konkurentsiamet lähtub, on siin ja edaspidi kasutatud MS Exceli tabeleid ja funktsioone vahetulemusi ümardamata.

Rida	Näitaja nimetus	Ühik	2021	2022	2023	Reg.- periood
A	B	C	1	2	3	4
2	Võrguteenuse müügi kogus	tuh m ³	1621	1263	1109	1110
3	Ostu- ja müügi koguse vahe	tuh m ³	56	45	42	42
4	Gaasitorustiku pikkus	km	33	33	35	35
5	Klientide arv	tk	486	495	498	502
5.1	sh vabatarbijad	tk	11	11	11	11
5.2	kodutarbijad	tk	475	484	487	491
6	Võrguteenusega seotud töötajate arv	inimene	1	1	1	1

Ärregistri andmetel on OÜ Ihaste Gaas põhitegevusala gaasi müük magistraalvõrkude kaudu ning lisategevusala maagaasi ülekanne ja jaotus maagaasivõrgu kaudu. Ettevõtja müüb võrguteenust 35 km pikkuse võrgu kaudu Ihaste müügipiirkonnas, kuhu kuuluvad Tartu Ihaste linnaosa ja Luunja vald. 2022.a³ majandusaasta aruande järgi moodustas gaasi ülekanne ja jaotus ehk võrguteenuse osutamine 15,3% müügitulust. Võrguteenuse osutamisega on seotud üks töötaja.

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Hinnataotluses esitatud müügi koguse ja kulude põhjendatuse kohta komponentide lõikes. Kuna kooskõlastamiseks esitatud võrguteenuse hind rakendub juulis 2024, käsitleb Konkurentsiamet regulatsiooniperioodina 2024.aastaks prognoositud näitajaid.

2. Võrguteenuse müügi kogus

Võrguteenuse müügi kogusele hinnangu andmine on oluline, kuna see on aluseks võrguteenuse hinna arvutamisel. Mida väiksem on müügi kogus, seda kõrgemaks kujuneb võrguteenuse hind.

MGS § 23² lg 1 sätestab, et võrguteenuse hinna arvutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügi kogus. Vajaduse korral teostatakse müügi koguse leidmiseks täiendav analüüs.

Metoodika p 4.3 selgitab, et vajadus müügi koguse täiendava analüüsi järele tekib siis, kui:

- 1) võrguettevõtja on tegutsenud alla kolme majandusaasta,
- 2) tarbijate arvus, struktuuris ja müügi koguses on toimunud kolme majandusaasta jooksul muutused, mis oluliselt mõjutavad müügi koguseid (näiteks tarbijad on loobunud gaasi tarbimisest või on lisandunud uued tarbijad, tööstustoodangu suurendamine, tööstusettevõtte taaskäivitamine, jms).

OÜ Ihaste Gaas taotlus müügi koguse (1110 tuh m³ aastas) osas

Hinnataotluses on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodi võrguteenuse müügi koguseks 1110 tuh m³. Müügi kogustest ja klientidest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 3).

³ Seisuga 02.05.2024 ei ole 2023.a majandusaasta aruannet äriregistrile esitatud.

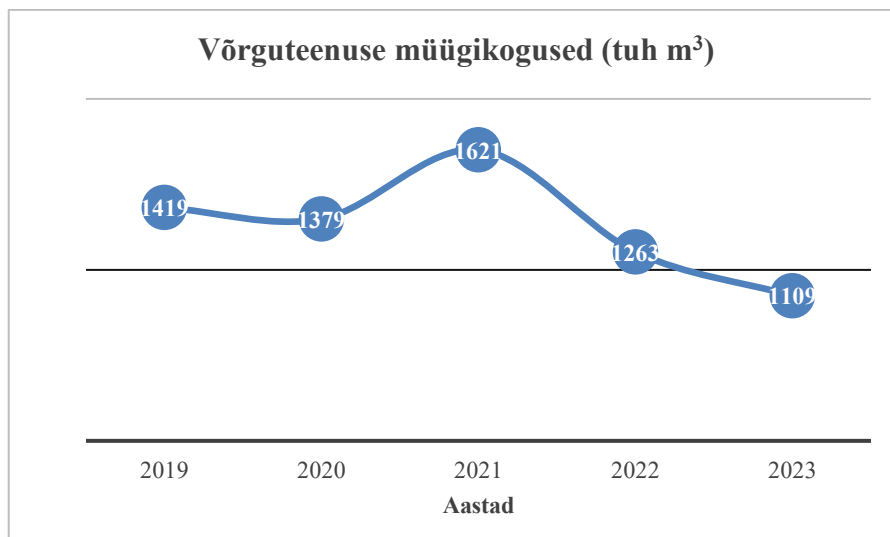
Tabel 3 Müügikogused ja klientide arv vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood	2022.-2023. keskmine ⁴
A	B	C	1	2	3	4	5
1	Võrguteenuse ostukogus	tuh m ³	1678	1308	1151	1152	1230
2	Võrguteenuse müügikogus	tuh m ³	1621	1263	1109	1110	1186
3	Ostu- ja müügikoguse vahe (= võrguteenuse gaasi kogus)	tuh m ³	56	45	42	42	44
3.1		%	3,35	3,45	3,65	3,65	3,55
3.2	Müügikoguse muutus eelmise perioodiga	%	x	-22,1	-12,2	0,1	6,8
4	Gaasitorustiku pikkus	km	33	33	35	35	34
5	Klientide arv	tk	486	495	498	502	497
5.1	sh vabatarbijad	tk	11	11	11	11	11
5.2	kodutarbijad	tk	475	484	487	491	486
6	Keskmine tarbimine kliendi kohta	tuh m ³	3,34	2,55	2,23	2,21	2,39
6.1	Muutus eelmise perioodiga	%	x	-23,7	-12,5	-0,9	8,1
7	Keskmine eritarbimine gaasitorustiku pikkuse kohta	tuh m ³ /km	49,14	38,27	31,69	31,71	34,88
7.1	Muutus eelmise perioodiga	%	x	-22,1	-17,2	0,1	10,0

Konkurentsiameti seisukoht müügikoguse osas

OÜ-lt Ihaste Gaas saadud selgituste kohaselt on alates 2021.a jaanuarikuust kõigil tarbijatel gaasi temperatuuri arvestavad kauglugemise funktsiooniga arvestid (tootja Pietro Fiorentini tüüp G, NB-IoT).

Perioodi 2019-2023 võrguteenuse müügikoguseid illustreerib alljärgnev joonis (vt joonis 1).

Joonis 1. Võrguteenuse müügikogused aastatel 2019-2023

⁴ Müügikoguste alaneva trendi tõttu ei saa aluseks võtta viimase kolme aasta näitajaid.

Joonisel 1 ja Tabelis 3 (vt rida 2 veerud 1-3) toodud andmetest selgub, et perioodil 2021-2023 vähenes võrguteenuse müügi kogus 1621 tuh m³-lt 1109 tuh m³-le ehk ligikaudu 1,5 korda, samas kui tarbijate arv suurenes 486-lt 498-le (vt rida 5 veerud 1-3) ja seda kodutarbijate lisandumise näol. Eelmiseks regulatsiooniperioodiks (2023.a) oli prognoositud müügi koguseks 1535,8 tuh m³, kuid tegelikult müügi koguseks kujunes 1109 tuh m³, mis on prognoositust ligikaudu 1,4 korda väiksem.

Uueks regulatsiooniperioodiks on ettevõtja prognoosinud klientide arvu suurenemist nelja võrra ($502-498 = 4$) (vt rida 5 veerg 4) ning müügi koguseks 1110 tuh m³ (vt rida 2 veerg 4), mis on sisuliselt sama 2023.a tasemega 1109 tuh m³ (vt rida 2 veerg 3).

Kuigi 2022.a lisandus üheksa klienti ($495-486 = 9$; vt rida 5 veerud 1 ja 2) vähenes müügi kogus 358 tuh m³ võrra ($1263-1621 = -358$; vt rida 2 veerud 1 ja 2). Ettevõtja on selgitanud, et 2022.aasta müügi koguse vähenemist mõjutasid alljärgnevad asjaolud:

- 1) seisuga detsember 2021 oli nulltarbimisega klientide arv 12, seisuga detsember 2022 oli selliste klientide arv 54;
- 2) klientide teadlikkuse suurenemine ja tarbimisharjumuste muutumine seoses maagaasi hinna 3-kordse kallinemisega;
- 3) alternatiivsete energiakandjate (peamiselt õhk-õhk soojuspumbad) kasutusele võtmine hinnatõusu riskide hajutamiseks.

Kuigi 2023.a. lisandus kolm klienti ($498-495 = 3$; vt rida 5 veerud 2 ja 3) vähenes müügi kogus 154 tuh m³ võrra ($1109-1263 = -154$; rida 2 veerud 2 ja 3). Ettevõtja on selgitanud, et 2023.aasta müügi koguse vähenemist mõjutasid alljärgnevad asjaolud:

- 1) seisuga detsember 2023 oli nulltarbimisega klientide arv 51;
- 2) maagaasi hinna volatiilsus ja hinnatõusu risk;
- 3) hoonete soojustamine;
- 4) alternatiivsete energiakandjate (peamiselt õhk-õhk soojuspumbad) kasutusele võtmine hinnatõusu riskide hajutamiseks;
- 5) majanduskeskkonna üldine ebastabiilsus.

Eeltoodust järeldub, et klientide arvu lisandumine ei ole suurendanud müügi koguseid, vaid on neid vähendanud, sest aastal 2022-2023 keskmiselt 52 klienti $[(54+51)/2 = 52,5]$ ei tarbinud üldse võrguteenust, kuid valmisolek selleks on olemas.

Tulenevalt ettevõtja selgitustest, et muuhulgas tarbijad rakendavad gaasi ostmisel kokkuhoiu meetmeid ja kasutavad alternatiivseid energiakandjaid, mis avaldasid/avaldavad vähendavat mõju ka võrguteenuse ostukogusele, hindab Konkurentsiamet põhjendatuks OÜ Ihaste Gaas taotluses prognoositud võrguteenuse müügi koguse kujundamise põhimõtte ja müügi koguse 1110 tuh m³.

3. Võrguteenuse hinna komponendid

3.1. Muutuvkulud

MGS § 23² lg 3 kohaselt peavad hinda lülitatavad kulud olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmist.

Metoodika p-s 6.2 on selgitatud, et muutuvkulud on kulud, mis sõltuvad olulisel osal müügi koguse muutumisest. Muutuvkulud on seotud selliste teenuste või kaupade kasutamisega, mis on otseselt seotud gaasi võrguteenuse müügi kogusega (nt sisse ostetava gaasi jaotusteenus, rõhuregulaatorites (alandajates) gaasi eelnevaks soojendamiseks vajalik elektri- või gaasienergia jms). Muutuvkulud võivad sisaldada mittekontrollitavaid kulusid.

Metoodika p-s 6.3 on selgitatud, et muutuvkulud saadakse vajalike teenuste või kaupade hindade korrutamisel teenuse või kauba ostukogusega.

OÜ Ihaste Gaas taotlus muutuvkulude (165,423 tuh €) osas

Hinnataotluses on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodi muutuvkuludeks 165,423 tuh € (vt Tabel 1 rida 7 veerg 2), millest moodustab võrguteenuse ostukulu 149,138 tuh € (võrguteenuse ostukogus 1152 tuh m³ x ostuhind 0,12946 €/m³ = 149,138) ja võrguteenuse ostu- ja müügikoguse vahe ehk võrguteenuse osutamisel kasutatava gaasi ostukulu 16,285 tuh € (kogus 42 tuh m³ x ostuhind 387,74 €/tuha m³/1000 = 16,285).

Ettevõtja selgituste kohaselt on võrguteenuse ostu- ja müügikoguse vahe tingitud asjaolust, et mõõtesüsteemi kauglugemise funktsiooniga arvestid ei võta gaasi mõõtmisel arvesse rõhkude erinevusi, mistõttu tekib vahe võrku sisenevate ja võrgust väljuvate koguste vahel. Kuna OÜ Ihaste Gaas mõõtepunktid on rõhk alla 20 millibaari, siis MGS § 24 lg 1⁴⁵ tulenevalt ei pea mõõtesüsteemi kauglugemise funktsiooniga arvestid mõõtmisel rõhku arvestama.

OÜ Ihaste Gaas on 05.09.2007 sõlminud maagaasi võrguteenuse osutamise lepingu nr L061000102 AS-iga EG Võrguteenus (praegune AS Gaasivõrk). Lepingu järgi on võrguühenduse maksimaalne lubatav võimsus 1500 m³/h; töörõhk liitumispunktis minimaalselt 1,2 baari ja maksimaalselt 3 baari; võrguühenduse rõhu kategooria on B ning võrguteenuse hinnagrupp: võrguteenus rõhul 0,1-16 baari.

Maagaasi ostmiseks esitas OÜ Ihaste Gaas AS Eesti Energia indikatiivse pakkumise (16.11.2023) 2024.aastaks, kus gaasi hind kujuneb TTF indeksi + marginaal 1,00 €/MWh alusel.

Maagaasi ostmiseks on ettevõtja sõlminud AS-iga Eesti Gaas müügilepingu nr 0190021552 muutmise kokkuleppe. Kokkuleppe kohaselt ostetakse gaasi muutuva hinnaga, mis arvutatakse perioodil 01.01.-30.04.2024 valemiga "TTF + 0,5 €/MWh" ja perioodil 01.05.– 31.12.2024 valemiga "TTF + 1,0 €/MWh"⁶. Nimetatud valemite alusel kujuneb aasta keskmine marginaal väiksem võrreldes AS Eesti Energia pakutud marginaaliga.

Konkurentsiameti seisukoht muutuvkulude osas

Ettevõtja muutuvkulude põhjendatusele hinnangu andmisel analüüsib Konkurentsiamet alljärgnevalt prognoositud võrguteenuse ostukulu ja -hinda ning võrguteenuse ostu- ja müügikoguse vahet ja selle ostuhinda.

Ostetava võrguteenuse kogus ja võrguteenuse ostu- ja müügikoguse vahe

Hinnataotluses prognoosinud võrguteenuse ostukogus ja võrguteenuse ostu- ja müügikoguse vahet kajastab alljärgnev tabel (vt Tabel 4).

Tabel 4 Võrguteenuse ostu-, müügi- ja tarbitava gaasi kogused vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood	2022.- 2023. keskmine
A	B	C	1	2	3	4	5
1	Võrguteenuse ostukogus	tuha m ³	1678	1308	1151	1152	1230
2	Võrguteenuse müügikogus	tuha m ³	1621	1263	1109	1110	1186

⁵ Kui gaasi tarbitakse rõhul üle 20 millibaari peab mõõtesüsteem gaasi mõõtmisel arvestama rõhku ja temperatuuri ning võimaldama mõõteandmete kauglugemise funktsiooni.

⁶ <https://www.theice.com/marketdata/reports/282>

Rida	Näitaja	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood	2022.-2023. keskmine
A	B	C	1	2	3	4	5
3	Ostu- ja müügikoguse vahe (= võrguteenuse gaasi kogus)	tuh m ³	56	45	42	42	44
3.1		%	3,35	3,45	3,65	3,65	3,55

Võrguteenuse ostu- ja müügikoguse vahe ja selleks kasutatud gaasi kogus on MGS § 23 lg 3 p 6 kohaselt võrguteenuse osutamisel kasutatav gaasi kogus.

Tabelis 4 toodud andmetest selgub, et võrguteenuse gaasi kogus oli 2021.a-l 56 tuh m³ ja vähenes 2023.a-ks 42 tuh m³-ni (vt rida 3 veerud 1 ja 3) põhjusel, et ka võrguteenuse ostukogus vähenes 1678 tuh m³-lt 1151 tuh m³-ni (vt rida 1 veerud 1 ja 3). 2023.a võrguteenuse gaasi kogus 42 tuh m³ moodustab 3,65% võrguteenuse ostukogusest (vt read 3 ja 3.1 veerg 3). Ettevõtja regulatsiooniperioodiks prognoositud võrguteenuse gaasi kogus 42 tuh m³ (vt rida 3 veerg 4) on madalam 2022.-2023.a keskmisest gaasi kogusest 44 tuh m³ (vt rida 3 veerg 5).

Tulenevalt eeltoodust peab Konkurentsiamet põhjendatuks OÜ Ihaste Gaas regulatsiooniperioodi prognoositud võrguteenuse gaasi kogust 42 tuh m³ ehk 3,65% võrguteenuse ostukogusest. Sealjuures on võrguteenuse prognoositud kogus väiksem viimase kahe aasta keskmisest näitajast 44 tuh m³ ja ka 2021.a näitajast (56 tuh m³).

Kuna võrguteenuse gaasiga võrdses koguses tuleb tarbida ka võrguteenust, siis võrguettevõtjalt AS Gaasivõrk ostetava jaotusteenuse kogus kujuneb tarbijatele müüdava jaotusteenuse ja võrguteenuse gaasi koguse summana.

Käesoleva otsuse punktis 2 põhjendatuks loetud võrguteenuse müügikoguse 1110 tuh m³ ja põhjendatud võrguteenuse gaasi koguse 42 tuh m³ alusel kujuneb põhjendatud võrguteenuse ostukoguseks 1152 tuh m³ (1110 + 42 = 1152).

Ostetava võrguteenuse hind

Konkurentsiamet aktsepteerib taotluses toodud maagaasi ülemist kütteväärtust 10,665 MWh/tuh m³, mida kasutatakse energiatühikute teisendamiseks mahuühikutesse, mis vastab taotluse esitamisele eelnenud kuue kuu keskmisele ülemisele kütteväärtusele⁷. Mida madalam on kütteväärtuse näitaja, seda väiksemad on hinda lülitatavad muutuvkulud.

Konkurentsiameti 26.09.2023 otsusega nr 7-3/2023-130 on kooskõlastatud AS-ile Gaasivõrk gaasi jaotamise võrguteenuse hind 12,139 €/MWh ehk 129,46 €/tuh m³ (12,139 x 10,665 = 129,46 €/tuh m³ ehk 0,12946 €/m³), millest tulenevalt on põhjendatud AS-ilt Gaasivõrk ostetava võrguteenuse kulude arvutamisel kasutada eelnimetatud võrguteenuse hinda.

Ostetava gaasi hind

OÜ Ihaste Gaas ostab perioodil 01.05.– 31.12.2024 maagaasi AS-ilt Eesti Gaas sõlmitud müügilepingu nr 0190021552 muutmise kokkuleppe alusel. Kokkuleppe kohaselt ostetakse gaasi muutuva hinnaga vastavalt valemile „TTF + 1,0 €/MWh“, kus TTF indeks saadakse ICE Report Center veebilehelt: <https://www.theice.com/marketdata/reports/282>.

Selleks, et hinnata OÜ Ihaste Gaas võrguteenuse gaasi ostuhinna (387,74 €/tuh m³) põhjendatust, koostas Konkurentsiamet viimase kuue kuu TTF indeksite kohta alljärgneva tabeli (vt Tabel 5).

⁷ Kujunes AS Elering poolt avaldatud maagaasi kvaliteedi kuuaruannetes (<https://elering.ee/vorgugaasi-kvaliteet>) toodud kuue kuu (periood 01.10.2023 kuni 31.03.2024) kütteväärtuste alusel.

Tabel 5 Viimase kuue kuu *TTF* indeksid⁸

Periood	Indeks, €/MWh
Nov.2023	46,789
Dets.2023	46,016
Jaan.2024	36,578
Veebr.2024	30,005
Märts.2024	26,019
Apr.2024	26,729
6 kuu keskmine hind	35,356
marginaal	1,00
hind koos marginaaliga	36,356

Tabelist 5 selgub, et gaasi ostuhinna aluseks olev *TTF* indeks on viimase kuue kuu jooksul (perioodil november 2023 kuni aprill 2024) olnud väga volatiilne, jäädes vahemikku 26,019 €/MWh kuni 46,789 €/MWh, erinedes seega 1,8 korda ($46,789 \text{ €/MWh} / 26,729 \text{ €/MWh} = 1,8$ korda). Kuue kuu keskmiseks hinnaks koos lepingulise marginaaliga kujuneb 36,356 €/MWh.

OÜ Ihaste Gaas on gaasi ostuhinna 387,74 €/tuh m³ prognoosinud AS Eesti Gaas lepingulise marginaali 1,0 €/MWh, viimase kuue kuu (oktoober 2023 kuni märts 2024) keskmise kütteväärtuse⁹ 10,665 MWh/tuh m³ ja *TTF* indeksi 35,356 €/MWh alusel $[(35,356+1,0) \times 10,665 = 387,74]$.

Arvestades asjaolu, et gaasi ostuhind on olnud väga volatiilne (hinnad on nii suurenenud kui vähenenud), *TTF* indeks ülal vaadeldud perioodil november 2023 kuni aprill 2024 vahemikus 26,019-46,789 €/MWh ja prognoositud *TTF* indeks jääb andmebaasis *IceIndex*¹⁰ avaldatud 3. kvartali (Q3 24) ja 4. kvartali (Q4 24)¹¹ *TTF* hinnaindeksite eelneva kuu (periood 02.04.-01.05.2024) näitajate vahemikku või ei erine piirnäitajast oluliselt¹² (vastavalt Q3 24 vahemikus 26,3-33,7 €/MWh ja Q4 24 vahemikus 29,7-37,1 €/MWh), **peab Konkurentsiamet põhjendatuks OÜ Ihaste Gaas prognoositud gaasi ostuhinda 387,74 €/tuh m³.**

Käesolevas punktis põhjendatuks peetud võrguteenuse ostukoguse 1152 tuh m³ ja -hinna 0,12946 €/m³ ning võrguteenuse gaasi ostukoguse 42 tuh m³ ja -hinna 387,74 €/tuh m³ alusel **kujuneb põhjendatud muutuvkulude summaks 165,423 tuh €, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks lülitada ka võrguteenuse hinda.**

MGS § 23 kohaselt peab võrguteenuse hind olema põhjendatud ning muuhulgas katma ettevõtja vajalikud tegevuskulud. Maagaasi hinna olulisel muutumisel võrreldes käesolevas otsuses põhjendatuks peetud hinnaga, muutub ka ettevõtja poolt võrguteenuse osutamisega seotud muutuvkulude summa ning võrguteenuse hind ei vasta enam MGS-is sätestatule.

Seega on OÜ Ihaste Gaas kohustatud esitama uue hinnataotluse, kui ostetava gaasi hind oluliselt langeb. Kui ettevõtja gaasi hinna alanemisel viivitamatult uut hinnataotlust ei esita, on tegemist olukorraga, kus gaasi võrguteenuse müügitulu kujuneb oluliselt kõrgemaks, kui seda võimaldavad MGS § 23 sätestatud alused ehk võrguteenuse hind ei vasta enam MGS-is

⁸ <https://www.theice.com/marketdata/reports/282>

⁹ Arvutatud Eesti gaasisüsteemihalduri AS Elering kodulehel avaldatud andmete alusel, seisuga 02.05.2024 ei olnud veel aprillikuu kütteväärtust avalikustatud.

¹⁰ <https://www.ice.com/products/27996665/Dutch-TTF-Gas-Futures/data?span=1&marketId=5889445>

¹¹ Tulenevalt võrguteenuse hinna etteteatamise nõudest OÜ Ihaste Gaas saab rakendada kooskõlastatud võrguteenuse hinda alles juulikuus.

¹² *TTF* indeksi (33,7 €/MWh ja 35,356 €/MWh) erinevuse mõju võrguteenuse hinnale on mitteoluline (0,34%).

sätestatud nõuetele. Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud vältimaks turgu valitseval ettevõttel teenida tarbija arvelt ülikasumeid ning hinnaregulaatori (antud juhul Konkurentsiameti) seadusejärgne ülesanne on kontrollida, et seadusest tulenevad hinnaregulatsiooni põhimõtted on monopoolsete ettevõtjate puhul rakendatud ning tarbijate õigusi õiglasele monopoolse teenuse hinnale ei ole rikutud. Seetõttu peab Konkurentsiamet põhjendatuks, et gaasi hinna stabiliseerumisel käesolevas otsuses kasutatust madalamal tasemel, tuleb ettevõtjal viivitamatult esitada uus hinnataotlus, mis vastab MGS § 23 sätestatud alustele, vastasel juhul on ametil õigus teha ettekirjutus võrguteenuse hinna vastavuse viimiseks MGS-ga.

Korralduseseaduse § 28 lg 1 järgi on korraldusrikumise korral pädeval korraldusorganil (antud juhul Konkurentsiametil) õigus panna avaliku korra eest vastutavale isikule ettekirjutusega korraldusrikumise kõrvaldamise kohustus ning hoiatada teda KorS § 28 lg 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendite kohaldamise eest, kui isik ei täida kohustust hoiatuses määratud tähtaja jooksul.

MGS § 37 lõike 3¹ kohaselt võib Konkurentsiamet kehtestada gaasi ajutise ülekande- või jaotamishinna ning hoidla ja terminali kasutamise hinna kõige kauem kaheks kuuks olukorras, kus ülekande- või jaotamishind või hoidla ja terminali kasutamishind ei ole põhjendatud või hinda ei ole määratud ning gaasiettevõtja ei järgi Konkurentsiameti ettekirjutusi. Enam teenitud tulu, mida gaasiettevõtja põhjendamata ülekande- või jaotamishinna kasutamise ajal teenis, arvestatakse võrguteenuste hindade kooskõlastamisel müügitulust maha.

3.2. Tegevuskulud

MGS § 23² lg 3 sätestab, et hinda lülitatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise.

Põhjendatud tegevuskulude hindamisel lähtutakse alljärgnevatest printsiipidest:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi (THI) dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sealhulgas eksperthinnangud);
- 3) ettevõtja kulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste sarnaste ettevõtjate kuludega.

MGS § 23² lg 2 sätestab, et hinda ei lülitata järgmisi kuluartikleid:

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlust, kingitusi ja annetusi;
- 3) põhitegevusega mitteseotud kulud;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid;
- 5) finantskulud;
- 6) dividendide tulumaksukulu;
- 7) muid kulud, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

Metoodika p 7.3 selgitab, et kulude dünaamika jälgimine ajas tähendab ettevõtte tegevuskulude muutust aastate lõikes, mis üldjuhul ei tohi suureneeda rohkem kui tarbijahinnaindeks (THI). Varasemate aastate THI väärtused võetakse Statistikaameti veebilehelt www.stat.ee, jooksva aasta THI väärtus võetakse Rahandusministeeriumi värskeimast majandusprognoosist, mis avaldatakse veebilehel www.fin.ee.

Metoodika p 7.4 selgitab, et süvaanalüüs peab sisaldama tegevuskulude detailset kululiikide jaotust kolme viimase majandusaasta lõikes ning prognoosi regulatsiooniperioodiks. Süvaanalüüsi käigus peab ettevõtja põhjendama taotletavate kululiikide vajadust, muutumist ja kuluefektiivsust.

Metoodika p 7.5 selgitab, et ettevõtja tegevuskulude põhjal arvutatud statistilisi erikulusi (tegevuskulude summa müügitoguse kohta) võrreldakse sarnaste ettevõtjate tegevuskulude erikuluga. Vajadusel võib Konkurentsiamet analüüsida ka sarnaste ettevõtjate tegevuskuludes sisalduvaid kululiike ja nende erikulu (näiteks ettevõtjate tööjõukulu, hooldus- ja remondikulu jms kulud müügitoguse kohta).

OÜ Ihaste Gaas taotlus tegevuskulude (43,201 tuh €) osas

Hinnataotluses on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodi tegevuskuludeks 43,201 tuh €, millest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 6).

Tabel 6 Võrguteenuse tegevuskulud vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Tegevuskulude muutus	Ühik	2021	2022	2023	Regul. periood
A	B	C	1	2	3	4
1	Riigilõivud, ehitusload, notaritasud	tuh €	0,260	0,683	0,720	0,720
2	Sisseostetavad tööd ja teenused	tuh €	4,140	3,110	5,405	5,400
3	Rendikulud	tuh €	2,043	1,242	1,242	1,242
4	Infotehnoloogia kulud	tuh €	0,702	0,293	0,104	0,225
5	Sidekulud (sh mõõteandmete kauglugemise funktsiooni kohustuse täitmisega seotud kulud)	tuh €	5,094	5,353	5,540	5,544
6	Bürookulud	tuh €	0,741	0,670	0,650	0,665
7	Tööjõukulud	tuh €	14,155	13,309	13,182	13,205
8	Torustike hooldus-, valve- ja halduskulu	tuh €	15,230	16,290	16,014	16,200
S	Kokku tegevuskulud	tuh €	42,365	40,949	42,856	43,201
9	Tegevuskulude muutus	%	x	-3,3	4,7	0,8
10	Võrguteenuse müügitogus (tuh m ³)	tuh m ³	1621	1263	1109	1110,0
11	Erikulu (€/tuh m ³)	€/tuh m ³	26,13	32,42	38,63	38,92

Konkurentsiameti seisukoht tegevuskulude osas

Tabelis 6 toodud andmetest selgub, et aastatel 2021 – 2023 olid tegelikud tegevuskulud vahemikus 40,949 – 42,856 tuh € (vt rida S veerud 1-3). Regulatsiooniperioodi tegevuskuludeks on OÜ Ihaste Gaas prognoosinud 43,201 tuh € (vt rida S veerg 4), mis on 0,8% kõrgem võrreldes 2023.aastaga (vt rida 9 veerg 4), kuid 6,8% madalam Konkurentsiameti poolt 2022.a¹³ põhjendatuks loetud tegevuskulude suuruselt (46,334 tuh €).

Regulatsiooniperioodi tegevuskulude põhjendatusele hinnangu andmisel võrdleb Konkurentsiamet tegevuskulude erikulu teiste sarnase müügitomahuga jaotusvõrguettevõtjate (võrguteenuse müügitomah 1110 tuh m³ ±50%, kaks võrgupiirkonda) tegevuskulude erikuluga (tulenevalt MGS § 23² lg 3 p 3, Metoodika p 7.5). Võrdluse tulemusena selgus, et OÜ Ihaste Gaas prognoositud tegevuskulude erikulu 38,92 €/tuh m³ ei ületa teiste (müügitomahult sarnaste) jaotusvõrguettevõtjate erikulu (seisuga aprill 2024) ning see näitab, et ettevõtja opereerib võrguteenuse osutamisel põhjendatud tasemel.

Tulenevalt eeltoodust hindab Konkurentsiamet põhjendatuks OÜ Ihaste Gaas prognoositud tegevuskulusid summas 43,201 tuh €, mis vastab ka Tabelis 1 (vt rida 8 veerg

¹³ Konkurentsiameti 30.03.2022 otsus nr 7-3/2022-038.

2) toodud tegevuskulude suurusele.

3.3 Reguleeritav vara, põhivara kulum ja põhjendatud tulukus

MGS § 23² lg 4 sätestab, et gaasi võrguteenuse hinda lülitatava põhjendatud tulukuse ja põhivara kulumi arvutamisel lähtutakse võrguteenuse osutamiseks vajalikust põhivarast.

Metoodika p 8.7 alusel on reguleeritava põhivara väärtus ettevõtja poolt investeeritud võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara jääkmaksumuse ja käibekapitali summa.

Metoodika p 8.8 alusel arvestatakse reguleeritava põhivara hulka üksnes tegelikult teostatud ja regulatsiooniperioodiks prognoositud põhjendatud investeeringud.

Metoodika p 8.10 selgitab, et MGS § 23² lg 5 sätestatust lähtuvalt ei arvestata põhivara hulka:

- 1) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 2) immateriaalset põhivara, välja arvatud arvutitarkvara litsentsid;
- 3) tagastamatu abi raames (sealhulgas sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 4) liitumistasudest soetatud põhivara;
- 5) põhivara, mida ettevõtja ei kasuta võrguteenuse osutamiseks.

Metoodika p 8.11 kohaselt võrguettevõtja raamatupidamises tuleb põhivara eristada tegevuste kaupa (vastavalt metoodika punktis 2 toodud põhimõtetele). Konkurentsiamet analüüsib põhivara jaotust erinevate tegevusalade vahel ning kontrollib, et müüdavad kaubad ja teenused ei sisaldaks tegevusalade ristsubsideerimist.

Metoodika p 8.12. alusel Konkurentsiamet kontrollib, et põhivara ei sisaldaks punktis 8.10 nimetatud põhivara ja analüüsib nii teostatud kui ka prognoositud investeeringute põhjendatust, mis on aluseks reguleeritava põhivara väärtuse arvutamisel.

MGS § 23² lg 6 sätestab, et põhivara väärtuse arvestus on järjepidev ning jätkub ka ettevõtja või vara omandisuhte muutmisel.

MGS § 23² lg 9 sätestab, et põhivara kulumi arvutamisel lähtutakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

Metoodika p 8.2 selgitab, et põhivara kulumi arvestamise eesmärk on põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine võrguteenuste hinna kaudu põhivara kasuliku tehnilise eluea jooksul.

Metoodika p 8.3 selgitab, et kuluminorm on vara kasuliku tehnilise eluea pöördväärtus. Erinevatel põhivaradel võib olla erinev kasulik tehniline eluiga ja seega ka kuluminorm. Põhivara kasuliku tehnilise eluea põhjendamisel kontrollib Konkurentsiamet järgmisi asjaolusid:

- (a) põhivara eeldatav kasutamise aeg;
- (b) põhivara oodatav füüsiline kulumine;
- (c) põhivara tehniline või moraalne iganemine.

Metoodika p 8.5 selgitab, et põhivara kulum arvutatakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara soetusmaksumuse ja põhivara kasulikule tehnilisele elueale vastava põhjendatud kuluminormi alusel.

Metoodika p 8.6 selgitab, et jooksva majandusaastal investeeritud põhivara võetakse selle aasta kulumi arvestusse nii, et investeeritud vara soetusmaksumus korrutatakse koefitsiendiga 0,5 ning järgnevatel aastatel võetakse nimetatud põhivara kulumi arvestusse kogu soetusmaksumuse ulatuses. Jooksva majandusaastal arvestusest eemaldatud põhivara (müük,

mahakandmine) võetakse selle aasta kulumi arvestusse nii, et eemaldatud põhivarade soetusmaksumus korrutatakse koefitsiendiga 0,5.

MGS § 23² lg 7 sätestab, et põhjendatud tulukuse arvutamine toimub põhimõttel, et võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtus, millele on liidetud käibekapitali suurus, korrutatakse kaalutud keskmise kapitali hinnaga. Metoodika p 8.7 selgitab, et reguleeritava põhivara väärtus on ettevõtja poolt investeeritud võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara jääkmaksumuse ja käibekapitali summa.

MGS § 23² lg 8 sätestab, et käibekapitali suurus on viis protsenti viimase kolme kalendriaasta käibe aritmeetilisest keskmisest. Vajaduse korral teostatakse käibekapitali suuruse leidmiseks täiendav analüüs.

Metoodika p 8.15 selgitab, et kui kolme aasta keskmisest käibekapitali suurusest ei piisa õigeaegselt võrguteenuse osutamiseks vajalike kaupade ja teenuste eest tasumiseks, teostatakse käibekapitali vajaduse osas täiendav analüüs.

Metoodika p 8.16 selgitab, et regulatsiooniperioodi reguleeritava vara ehk investeeritud kapitali keskmine väärtus leitakse alljärgnevalt:

$$RV = (PV_0 + PV_1)/2 + KK$$

kus:

RV – investeeritud kapital;
 PV₀ - põhivara väärtus perioodi alguses;
 PV₁ - põhivara väärtus perioodi lõpus;
 KK - käibekapital.

Metoodika p 8.17 selgitab, et reguleeritava põhivara väärtus kalendriaasta lõpus leitakse:

$$PV_1 = PV_0 + I - PK - L,$$

kus:

PV₀ - põhivara väärtus regulatsiooniperioodi alguses;
 PV₁ - põhivara väärtus regulatsiooniperioodi lõpus;
 I - regulatsiooniperioodil tehtud investeeringud põhivarasse;
 PK – põhivara kulum;
 L - regulatsiooniperioodil müüdud või maha kantud põhivara.

Metoodika p 9.2 selgitab, et põhjendatud tulukus leitakse reguleeritava vara väärtuse ja põhjendatud tulunormi korrutisena alljärgneva valemi alusel:

$$PT = WACC \times RV,$$

kus:

PT - põhjendatud tulukus;
 WACC – kaalutud keskmine kapitali hind;
 RV - reguleeritav vara.

Metoodika p 9.3 selgitab, et kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) arvutatakse järgmise valemi alusel:

$$WACC = k_e \times OK/(VK+OK) + k_d \times VK/(VK+OK)$$

kus:

k_e - omakapitali hind (%);
 k_d - võlakapitali hind (%);
 OK - omakapitali osakaal (%);
 VK - võlakapitali osakaal (%).

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC)

leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamiseks“¹⁴. Nimetatud juhendi punkti 5 Tabelis 8 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind (*WACC*) gaasi jaotusvõrguettevõtjatele 6,29%.**

OÜ Ihaste Gaas taotlus põhivara kulumise (5,096 tuh €) ja põhjendatud tulukuse (2,706 tuh €) osas

Hinnataotluses on ettevõtja regulatsiooniperioodiks arvutanud omafinantseeritud põhivaralt kulumist 5,096 tuh € aastas ning omafinantseeritud põhivara jääkmaksumuselt ja käibekapitalilt põhjendatud tulukust 2,706 tuh €.

Hinnataotlusega esitas ettevõtja andmed põhivara investeeringute ja saadud liitumistasude kohta aastatel 2015-2023, millest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 7)

¹⁴ Kehtib alates 19.07.2023; kinnitatud Konkurentsiameti peadirektori 19.07.2023 käskkirjaga nr 1-2/2023-015, mis on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel: [Võrguteenuse hinna kooskõlastamine](#) | [Konkurentsiamet](#)

Tabel 7 Võrguteenuse põhivara investeeringud ja liitumistasud (tuh €) vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Nimetus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku 2015-2023	Regulats. periood
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Gaasitrassid	26,134	74,566	28,447	58,455	24,829	16,077	30,330	19,470	30,470	308,778	21,510
1.1	s.h liitumistasudest	43,471	79,710	98,210	52,630	20,328	24,238	14,920	3,023	16,720	353,250	13,800
2	Mõõteseadmed (sh kaugloetavad arvestid)	2,510	1,430	3,450	2,160	0,700	55,000	1,650	2,260	0,429	69,589	1,650
3	Kokku investeeringud (tuh €)	28,644	75,996	31,897	60,615	25,529	71,077	31,980	21,730	30,899	378,367	23,160

Lisaks esitati andmed reguleeritava põhivara ja kulumi arvestuse (ilma liitumistasudeta) ning põhjendatud tulukuse kujunemise kohta (vt Tabelid 8 ja 9).

Tabel 8 Reguleeritava põhivara ja kulumi arvestus (ilma liitumistasudeta) vastavalt Hinnataotlusele

Rea nr	Näitaja	Ühik	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta	Majandus -aasta miinus 3 aastat	Majandus -aasta miinus 2 aastat	Majandus- aasta miinus 1 aasta	Majandus -aasta
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Võrkude (torustike) soetusmaksumus	tuh €	58,409	53,265	-16,498	-10,673	-6,172	-14,333	1,08	17,52	31,27
2	Arvestite ja muude võrguseadmete soetusmaksumus	tuh €	3,773	5,203	8,653	10,813	11,513	66,513	56,65	58,91	59,34
3	Maa soetusmaksumus	tuh €		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00	0,00
4	Põhivara soetusmaksumus aasta alguses	tuh €	62,182	58,468	-7,845	0,140	5,341	52,180	57,727	76,434	90,613
5	Põhivara jääkmaksumus aasta alguses (PV₀)	tuh €	19,044	13,189	-54,374	-46,950	-42,610	1,545	8,294	22,848	32,326
5.1	sh arvestite jääkmaksumus aasta alguses (PV ₀)	tuh €	2,541	3,522	6,279	7,466	7,050	59,056	50,194	48,583	45,051
6	Investeeringud: võrgud (I)	tuh €	-5,144	-69,763	5,825	4,501	-8,161	15,410	16,4470	13,750	7,710
7	Likvideeritud võrgud soetusmaksumuses	tuh €									
8	Likvideeritud võrgud jääkmaksumuses (L)	tuh €									
9	Võrkude keskmine kuluminorm %	%	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03
10	Investeeringud: arvestid ja muu võrguvara (I)	tuh €	1,430	3,450	2,160	0,700	55,000	1,650	2,260	0,429	1,650
11	Likvideeritud arvestid ja muu võrguvara soetusmaksumuses	tuh €						11,513			
12	Likvideeritud arvestid ja muu võrguvara jääkmaksumuses (L)	tuh €						6,772			
13	Muu vara keskmine kuluminorm %	%	10,00	10,00	10,00	10,00	7,67	6,70	6,70	6,70	6,70
14	Põhivara kulum (PK)	tuh €	2,141	1,250	0,562	0,861	2,683	3,539	4,153	4,701	5,096
14.1	sh kulum muud seadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	0,449	0,693	0,973	1,116	2,994	3,740	3,871	3,961	4,031
14.2	kulum torustikud	tuh €	1,692	0,557	-0,412	-0,255	-0,311	-0,201	0,282	0,739	1,065
15	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus (PV₁)	tuh €	13,189	-54,374	-46,950	-42,610	1,545	8,294	22,848	32,326	36,591
15.1	sh muud seadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	3,522	6,279	7,466	7,050	59,056	50,194	48,583	45,051	42,670

Tabel 9 Põhjendatud tulukuse kujunemine vastavalt Hinnataotlusele

Rida	Näitaja	Ühik	Regulats. periood
1	Põhivara jääkmaksumus aasta alguses (PVo)	tuh €	32,326
2	Investeeringud (I)	tuh €	9,360
3	Põhivara kulum (PK)	tuh €	5,096
4	Eemaldatud põhivara jääkmaksumuses (L)	tuh €	0,000
5	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus (PV₁)	tuh €	36,591
6	Viimase kolme majandusaasta võrguteenuse osutamisega seotud aritmeetiline keskmine käive *	tuh €	171,399
7	Käibekapital 5% viimase kolme aasta käibest (KK)	tuh €	8,570
8	Reguleeritava vara väärtus (RV)	tuh €	43,029
9	WACC	%	6,29
10	Põhjendatud tulukus	tuh €	2,706

* Keskmise käibe arvutus: gaasi võrguteenuse viimase kolme kalendriaasta käibe aritmeetiline keskmine: 2021.a 185,276 tuh € + 2022.a 157,597 tuh € + 2023.a 171,324 tuh € = 514,197 tuh € / 3 = 171,399 tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht põhivara kulumi ja põhjendatud tulukuse osas

Tabelis 7 toodud andmetest selgub, et ettevõtja on aastatel 2015-2023 kokku investeeritud 378,367 tuh € (vt rida 3 veerg 10), sellest gaasitrassidesse 308,778 tuh € (vt rida 1 veerg 10) ja mõõteseadmetesse 69,589 tuh € (vt rida 2 veerg 10). Gaasitrasside investeeringud teostati 353,250 tuh € (vt rida 1.1 veerg 10) ulatuses liitumistasudest, mis tähendab, et liitumistasud ületasid gaasitrasside investeeringuid 44,472 tuh € võrra ($353,250 - 308,778 = 44,472$). Mõõteseadmete investeeringud on 85,3% ulatuses $[(55,000 + 1,650 + 2,260 + 0,429) / 69,589 \times 100\% = 85,3\%]$ seotud aastatel 2020-2023 paigaldatud kauglugemise funktsiooniga arvestitega (MGS § 24 lg 1³¹⁵). Regulatsiooniperioodiks on kavandatud investeeringuid summas 23,160 tuh € (vt rida 3 veerg 11), millest on gaasitrasside investeeringud (sh liitumistasud) 21,510 tuh € (vt rida 1 veerg 11) ja mõõteseadmete investeeringud 1,650 tuh € (seotud uute tarbijate lisandumisega; rida 2 veerg 11).

Konkurentsiamet loeb teostatud ja kavandatud investeeringud põhjendatuks, sest need on seotud tarbijate liitumisega ning kauglugemise funktsiooniga arvestite paigaldamisega (tulenevalt MGS § 24 lg-st 1³).

OÜ Ihaste Gaas põhivara ajaloolistest raamatupidamislikest andmetest annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 10).

Tabel 10 Ülevaade ajaloolistest raamatupidamislikest andmetest

Aasta	Põhivara investeeringud, tuh €	Liitumistasude laekumine, tuh €	Omafinants. põhivara, tuh €
2004	161,350	122,050	39,300
2005	357,008	336,403	20,605
2006	212,162	69,593	142,568
2007	77,018	102,255	-25,237
2008	24,025	27,038	-3,013

¹⁵ Võrguettevõtja peab tagama, et kõik mõõtepunktid, mille kaudu tarbitakse võrguettevõtja võrgust gaasi koguses vähemalt 750 kuupmeetrit aastas, on varustatud mõõtesüsteemiga, mis gaasi koguse mõõtmisel arvestab gaasi temperatuuri mõõtesüsteemis ning võimaldab mõõteandmete kauglugemise funktsiooni.

Aasta	Põhivara investeeringud, tuh €	Liitumis- tasude laekumine, tuh €	Omafinants. põhivara, tuh €
2009	6,207	8,666	-2,459
2010	4,170	8,666	-4,496
2011	8,054	16,333	-8,279
2012	8,017	28,074	-20,057
allahindlus ¹⁶	-435,965	-375,970	-59,995
2013	30,660	32,340	-1,680
2014	11,681	11,925	-0,244
2015	28,644	43,471	-14,827
2016	75,996	79,710	-3,714
2017	31,897	98,210	-66,313
2018	60,615	52,630	7,985
2019	25,529	20,328	5,201
2020	71,077	24,238	46,839
2021	31,980	14,920	17,060
2022	21,730	3,023	18,707
2023	30,899	16,720	14,179
Kokku	842,753	740,623	102,130
Osakaal	100%	88%	12%

Tabelis 10 toodud andmetest selgub, et perioodil 2004-2023 on OÜ Ihaste Gaas investeerinud võrguteenuse osutamisega seotud põhivarasse 842,753 tuh €, sellest 740,623 tuh € ehk 88% liitumistasudest ja 102,130 tuh € ehk 12% omavahenditest.

Ülevaate saamiseks OÜ Ihaste Gaas reguleeritava vara ja põhivara kulumi järjepidevast arvestusest koostas Konkurentsiamet alljärgneva tabeli (vt Tabel 11).

¹⁶ Majandusaastal 2012 toimus äriühingute liitumise tulemusena põhivara soetusväärtuse allahindlus, mistõttu Konkurentsiamet luges 20.02.2015 otsuses nr 7.1-7/15-002 põhjendatuks ka liitumistasude eest soetatud vara allahindluse samas proportsioonis kui oli raamatupidamisliku põhivara soetusväärtuse allahindlus.

Tabel 11 Reguleeritava põhivara ja kulumi järjepidev arvestus

Periood	Rida	Näitaja	Ühik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Regulats. periood
A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aasta algus	1	Raamatupidamislik võrguvara soetusmaksumus	tuh €	464,381	493,025	569,021	600,918	661,533	687,062	758,139	778,606	800,34	831,24
	2	Liitumistasu soetusmaksumus	tuh €	387,372	430,843	510,553	608,763	661,393	681,721	705,959	720,879	723,90	740,62
	3	Kokku omafinants.võrguvara soetusmaksumus	tuh €	77,009	62,182	58,468	-7,845	0,140	5,341	52,180	57,727	76,434	90,613
	4	sh gaasitrassid	tuh €	75,746	58,409	53,265	-16,498	-10,673	-6,172	-14,333	1,077	17,524	31,274
	5	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	1,263	3,773	5,203	8,653	10,813	11,513	66,513	56,650	58,910	59,339
	6	Omafinantseeritud varade osakaal	%	16,6	12,6	10,3	-1,3	0,0	0,8	6,9	7,4	9,6	10,9
	7	Omafinantseeritud põhivara jääkmaksumus (PV₀)	tuh €	36,155	19,044	13,189	-54,374	-46,950	-42,610	1,545	8,294	22,848	32,326
	8	sh gaasitrassid	tuh €	35,872	16,503	9,667	-60,654	-54,417	-49,661	-57,511	-41,900	-25,735	-12,724
	9	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	0,283	2,541	3,523	6,280	7,467	7,050	59,056	50,194	48,583	45,051
Aasta toimingud	10	Raamatupidamislik investeering	tuh €	28,644	75,996	31,897	60,615	25,529	71,077	31,980	21,730	30,899	23,160
	11	Liitumistasude laekumine	tuh €	43,471	79,710	98,210	52,630	20,328	24,238	14,920	3,023	16,720	13,800
	12	Kokku omainvesteering võrguvarasse	tuh €	-14,827	-3,714	-66,313	7,985	5,201	46,839	17,060	18,707	14,179	9,360
	13	sh gaasitrassid	tuh €	-17,337	-5,144	-69,763	5,825	4,501	-8,161	15,410	16,447	13,750	7,710
	14	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	2,510	1,430	3,450	2,160	0,700	55,000	1,650	2,260	0,429	1,650
	15	Eemaldatud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	16	Eemaldatud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	17	Kuluminorm gaasitrassid	%	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03	3,03
	18	Kuluminorm mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	%	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	7,67	6,70	6,70	6,70	6,70
	19	Kulum gaasitrassid	tuh €	2,033	1,692	0,557	-0,412	-0,255	-0,311	-0,201	0,282	0,739	1,065
	20	Kulum mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	0,252	0,449	0,693	0,973	1,116	2,994	3,740	3,871	3,961	4,031
	21	Kulum kokku	tuh €	2,284	2,141	1,250	0,562	0,861	2,683	3,539	4,153	4,701	5,096
Likvideeritud arvestid													
	22	Likvideeritud mõõteseadmed soetusmaksumuses	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	11,513	0,000	0,000	0,000
	23	Likvideeritud mõõteseadmed jääkmaksumuses (L)	tuh €	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	6,772	0,000	0,000	0,000

Aasta lõpp	24	Omafinantseeritud põhivara jääkmaksumus (PV₁)	tuh €	19,044	13,189	-54,374	-46,950	-42,610	1,545	8,294	22,848	32,326	36,591
	25	sh gaasitrassid	tuh €	16,503	9,667	-60,654	-54,417	-49,661	-57,511	-41,900	-25,735	-12,724	-6,079
	26	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	2,541	3,523	6,280	7,467	7,050	59,056	50,194	48,583	45,051	42,670
	27	Keskmine reguleeritud vara (RV)	tuh €	27,600	16,117	-20,592	-50,662	-44,780	-20,532	4,920	15,571	27,587	34,459
	28	sh gaasitrassid	tuh €	26,187	13,085	-25,493	-57,535	-52,039	-53,586	-49,706	-33,818	-19,230	-9,402
	29	mõõteseadmed (sh kaugloetavad)	tuh €	1,412	3,032	4,901	6,873	7,258	33,053	54,625	49,389	46,817	43,860

MGS § 23² lg 9 sätestab, et põhivara kulumi arvestamisel lähtutakse kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

Tabelis 11 toodud andmetest selgub, et gaasitrassidele on rakendatud kuluminormi 3,03% (vt rida 17), mis teeb gaasitrasside elueaks 33 aastat ($1/33 \times 100\% = 3,03\%$). Kuni kaugloetavate arvestite paigaldamiseni on mõõteseadmetele rakendatud kuluminormi 10%, mis teeb nende elueaks 10 aastat ($1/10 \times 100\% = 10\%$; vt rida 18 veerud 1 kuni 5). Mõlemad kuluminormid (3,03% ja 10%) vastavad Konkurentsiameti 20.02.2015 otsus nr 7.1-7/15-002 põhjendatuks loetud kuluminormidele. Kauglugemise funktsiooniga arvestitele aga rakendatakse kuluminormi 6,7% (vt rida 18 veerud 7-10), mis teeb arvestite elueaks 15 aastat ($1/15 \times 100\% = 6,7\%$). Arvestite eluiga 15 aastat vastab tootja Pietro Fiorentini tüüp G, NB-IoT arvestite aku eluea pikkusele. Kuna 2020.a oli kasutuses osaliselt vanad ja osaliselt uued kaugloetavad arvestid, kujunes 2020.a keskmiseks kuluminormiks 7,67% (vt rida 18 veerg 6). Seoses kauglugemise funktsiooniga arvestite paigaldamisega on vanad arvestid maha kantud (vt read 22 ja 23 veerg 7).

Tabelist 11 selgub, et regulatsiooniperioodi alguses kujuneb põhivara jääkmaksumuseks 32,326 tuh € (vt rida 7 veerg 10) ja regulatsiooniperioodi lõpus kujuneb jääkmaksumuseks 36,591 tuh € (vt rida 24 veerg 10). Nimetatud jääkmaksumused on OÜ Ihaste Gaas ka aluseks võtnud võrguteenuse hinda lülitatava põhjendatud tulukuse arvutamisel (vt Tabel 9 read 1 ja 5).

Põhjendatud tulukus arvutatakse valemiga $PT = RV \times WACC$ (Metoodika p 9.2), sealjuures arvutatakse reguleeritava vara väärtus valemiga $RV = (PV_0 + PV_1)/2 + KK$ (Metoodika p 8.16).

Käesolevas otsuses kajastatud andmete põhjal kujuneb OÜ Ihaste Gaas põhjendatud tulukuse suurus järgmiselt (tuh €):

$$KK = \text{viimase 3-aasta keskmine käive} \times 5\% = 171,399 \times 5\% = 8,570;$$

$$RV = (PV_0 + PV_1)/2 + KK = (32,326 + 36,591) / 2 + 8,570 = 43,029;$$

$$PT = RV \times WACC = 43,029 \times 6,29\% = 2,706.$$

Seega on OÜ Ihaste Gaas Hinnataotluses toodud põhjendatud tulukus 2,706 tuh € arvutatud matemaatiliselt õigesti, mida kinnitab ka Konkurentsiameti kontrollarvutuse tulemus.

Tulenevalt eeltoodust peab Konkurentsiamet põhjendatuks lülitada võrguteenuse hinda põhjendatud tulukust summas 2,706 tuh €, mis vastab ka Tabelis 1 (vt rida 10 veerg 2) toodud põhjendatud tulukuse suurusele.

4. Lubatud müügitulu, järelevalvetasu, lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga ja gaasi võrguteenuse hind

MGS § 23² lg 3 sätestab, et hinda lülitatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise.

Metoodika p 3.3 selgitab, et hinnamenetluses jaotab Konkurentsiamet kulud järgmiselt:

- muutuvkulud;
- tegevuskulud;
- põhivara kulum.

Metoodika p 3.3 kohaselt lubatud müügitulu arvutatakse Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud kulude ja põhjendatud tulukuse (tulenevalt MGS § 23 lg 3¹) alusel alljärgneva valemi alusel:

$$T_{\text{lubatud}} = MK + TK + PK + PT,$$

kus,

T_{lubatud} - lubatud müügitulu;

MK – muutuvkulud;

TK - tegevuskulud;

PK – põhivara kulum;
PT - põhjendatud tulukus.

Metoodika p 3.4 selgitab, et võrguteenuse hind arvutatakse alljärgneva valemiga:

$$H_n = T_{lubatud} / M_n$$

kus:

H_n - võrguteenuse hind.
 $T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
 M_n - võrguteenuse müügikogus.

Järelevalvetasu arvutatakse MGS § 1 lõikes 2¹ ning konkurentsiseaduse (KonkS) § 53¹ sätestatu alusel.

MGS § 1 lõige 2¹ sätestab, et ettevõtja maksab järelevalvetasu KonkS-is sätestatud alustel ja korras. KonkS § 53¹ lõike 4 kohaselt maksavad ettevõtjad, kelle teenuste hindasid ja tasusid kooskõlastab Konkurentsiamet, järelevalvetasu vastavalt iga võrgu- või tegevuspiirkonna kohta antud haldusaktis märgitud müügitulule vastavalt KonkS-i §-s 53² sätestatud järelevalvetasu määrale. KonkS § 53¹ lõike 5 alusel loetakse eelnimetatud ettevõtjaks muuhulgas võrguettevõtja MGS-i tähenduses, kellel on võrguteenuse hinna kooskõlastamise kohustus. KonkS § 53² lõike 1 järgi on KonkS § 53¹ lõikes 5 nimetatud rahastamiskohustusega ettevõtja järelevalvetasu määr 0,20 protsenti talle antud haldusaktis märgitud müügitulust.

OÜ Ihaste Gaas taotlus lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga (216,859 tuh €) ja gaasi võrguteenuse hinna (0,19537 €/m³) osas

OÜ Ihaste Gaas taotleb regulatsiooniperioodi lubatud müügitulu müügikoguse 1110 tuh m³ juures järgmiselt:

muutuvkulud	165,423 tuh €
tegevuskulud	43,201 tuh €
kapitalikulud	5,096 tuh €
tulukus	2,706 tuh €
<u>kokku lubatud müügitulu</u>	<u>216,426 tuh €</u>
järelevalvetasu 0,20% lubatud müügitulust	0,433 tuh €
<u>kokku lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga</u>	<u>216,859 tuh €</u>

Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga jagamisel müügikoguga kujuneb võrguteenuse hinnaks 0,19537 €/m³ (216,859 / 1110 = 0,19537).

Konkurentsiameti seisukoht

Käesoleva otsuse punktides 2, 3.1, 3.2 ja 3.3 toodud põhjendustel pidas Konkurentsiamet põhjendatuks taotletud müügikogust ($M_n = 1110$ tuh m³), muutuvkulusid (MK = 165,423 tuh €), tegevuskulusid (TK = 43,201 tuh €), põhivara kulumit (PK = 5,096 tuh €) ja põhjendatud tulukust (PT = 2,706 tuh €) ehk $T_{lubatud} = 216,426$ tuh €. Korrutades saadud summa järelevalvetasu määraga 0,20%, kujuneb järelevalvetasuks 0,433 tuh € ning põhjendatud lubatud müügitulu suuruseks koos järelevalvetasuga 216,859 tuh € (216,426 + 0,433 = 216,859). Jagades saadud tulemuse eelnevalt põhjendatuks loetud müügikogusega kujuneb võrguteenuse hinnaks 0,19537 €/m³ (216,859 / 1110 = 0,19537), mida ettevõtja on ka taotlenud (vt Tabel 1 rida 14 veerg 2).

Tulenevalt eeltoodust peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodiks taotletud lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga 216,859 tuh € ja võrguteenuse hinda 0,19537 €/m³, mis vastavad ka Tabelis 1 toodud näitajatele (vt read 13 ja 14 veerg 2).

5. Kokkuvõte

Konkurentsiameti hinnangul on OÜ Ihaste Gaas võrguteenuse hinda taotletud muutuvkulud, tegevuskulud, põhivara kapitalikulu, põhjendatud tulukus ja järelevalvetasu ehk nende summana kujunev võrguteenuse lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga 216,859 tuh € põhjendatud. Sellest tulenevalt on müügikoguse 1110 tuh m³ juures põhjendatud ka võrguteenuse hind 0,19537 €/m³.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes MGS § 1 lg 2 ja 2¹, § 23 lg 2 kuni 5, § 23², § 37 lg 3 p 4, KonkS § 53¹ ja § 53² ning Metoodikast

otsustan:

- 1) Kooskõlastada 30.04.2024 esitatud taotluse alusel OÜ-le Ihaste Gaas võrguteenuse hind **0,19537 €/m³**.
- 2) Võrguteenuse hinda mõjutavate hinnakomponentide (mh maagaasi ostuhind, müügikogus, kulud) muutumisel tuleb OÜ-l Ihaste Gaas esitada **viivitamatult** taotlus võrguteenuse uue hinna kooskõlastamiseks.
- 3) MGS § 37 lõike 3¹ kohaselt võib Konkurentsiamet kehtestada gaasi ajutise ülekande- või jaotamishinna kõige kauem kaheks kuuks olukorras, kus ülekande- või jaotamishind ei ole põhjendatud või hinda ei ole määratud ning gaasiettevõtja ei järgi Konkurentsiameti ettekirjutusi. Enam teenitud tulu, mida gaasiettevõtja põhjendamata ülekande- või jaotamishinna kasutamise ajal teenis, arvestatakse võrguteenuste hindade kooskõlastamisel müügitulust maha.
- 4) Vastavalt MGS § 23 lg 6 tuleb jaotusvõrgu ettevõtjal uutest hindadest tarbijaid teavitada vähemalt kaks kuud ette ja avalikustada kooskõlastatud võrguteenuse hinnad oma veebilehel.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kertu Saul

hinnaregulatsiooni osakonna juhataja hinnaregulatsiooni osakond